

Dnro 974/130813

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo

STM096:00/2012

Lausunto apteekkimaksua koskevan lain muuttamisesta

Yleistä

Sosiaali- ja terveysministeriö on 25.7.2013 päivätyllä kirjeellään pyytänyt Suomen Apteekkariliitolta lausuntoa apteekkimaksua koskeva lain muutosesityksestä. Esitys perustuu keväällä 2011 mietintönsä jättäneen Apteekkitoiminnan kehittämistyöryhmän esityksiin.

Apteekkariliitto kannattaa esitystä apteekkimaksun jakamisesta niin, että pää- ja sivuapteekeista määritetään apteekkimaksu erikseen. Koska apteekkimaksu on progressiivinen, merkitsee tämä lähtökohtaisesti niiden apteekkien apteekkimaksun keventymistä, joilla on sivuapteekkeja.

Esityksen tarkoituksena on erityisesti syrjäseutujen apteekkipalveluiden turvaaminen. Tätä tavoitetta Apteekkariliitto pitää erittäin kannatettavana. Jokaisella suomalaisella on – asuinpaikasta riippumatta – oltava mahdollisuus saada tarvitsemiaan laadukkaita lääkehuollon palveluita.

Maan sisäinen muuttoliike, syrjäseutujen muiden palveluiden taantuminen sekä kiristynyt apteekkien taloudellinen tilanne vaarantavat jatkossa koko maan kattavan apteekkiverkoston ylläpitämisen.

Apteekkariliitto toivoo, että nyt valmisteltu esitys kyetään säätämään lausuntopyynnössä mainitussa aikataulussa.

Erityisiä huomioita

Esitys lähtee siitä, että se toteutetaan valtion kannalta kustannusneutraalisti. Tämä merkitsee niiden apteekkien apteekkimaksun nousua, joilla ei ole sivuapteekkeja. Esityksen apteekkimaksutaulukkoa on porrastettu siten, että myös sivuapteekkeja omistavien isompien apteekkien apteekkimaksu nousee.

Apteekkariliitto haluaa muistuttaa, että samaan aikaan kun muut terveydenhuollon kustannukset ovat huomattavasti nousseet, ovat lääkekustannukset alentuneet. Tällä hetkellä avohoidon reseptilääkemenojen osuus terveydenhuollon kokonaiskustannuksista on 11,1 %. Ennen lääkevaihtoa ja viitehintajärjestelmää vastaava osuus oli 13,5 %. Apteekeissa suoritettut lääkevaihdot ovat säästäneet kymmenessä vuodessa potilaiden kustannuksia 433 milj. euroa ja sairastuvuuden lääkekorvauksia 117 milj. euroa. Tämä mahdollistaa esityksen toteuttamisen myös niin, ettei apteekkimaksua tarvitse samanaikaisesti nostaa.

Apteekkimaksun nostaminen vesittää osittain uudistuksen tavoitteena olevaa syrjäseutujen apteekkipalveluiden tukemista, sillä noston myötä sellaiset syrjäseutujen apteekit, joilla ei ole sivuapteekkeja joutuvat uudistuksen maksajiksi.

Alun perin apteekkimaksu-uudistus oli tarkoitus tehdä niin, että hyöty olisi tullut kaikille sivuapteekkeja omistaville apteekeille. Nyt lausunnolla olevassa esityksessä uudistus on porrastettu apteekin lääkemyynnin liikevaihdon mukaan niin, että pienimmät apteekit saavat hyödyn kokonaisuudessaan, keskikokoiset tietyn porrastuksen mukaan ja suurimmat eivät saa jakaa apteekkimaksua ollenkaan pää- ja sivuapteekin kesken.

Tämän porrastuksen seurauksena uudistuksen laskee valtion apteekkimaksutuottoja vain 2,16 miljoonaa euroa, kun alkuperäisen kaavailun mukaisen esitys olisi laskenut niitä noin 7 miljoonaa euroa. Porrastuksen seurauksena sivuapteekkitoiminnan tuki on rajallisempi kuin mikä olisi ollut toivottavaa. Toisaalta porrastuksen seurauksena apteekkimaksun korotus on huomattavasti pienempi kuin mitä se olisi ollut ilman porrastusta.

Apteekkariliitto toivoo, että muutaman vuoden kuluttua esityksen toteuttamisesta arvioidaan sen vaikutuksia ja erityisesti arvioidaan voidaanko porrastukseen sisältyviä lääkemyynnin liikevaihtorajoja nostaa. Esityksessä olevat rajat muodostuvat haasteelliseksi pienillekin apteekeille, mikäli niillä on kaksi tai kolme sivuapteekkiä. Näiden tapausten määrä syrjäisimmillä seuduilla on varmasti kasvussa ja nämä ovat alueita, joissa tuki on erityisen tarpeellinen, jotta palvelut voidaan turvata.

Viime syksynä hallitus jätti poikkeuksellisesti väliin apteekkimaksutaulukon tarkistamisen apteekkien todellisen lääkemyynnin kehityksen perusteella, kuten aiempina vuosina on ollut tapana. Taulukon rajojen pysyessä ennallaan ja lääkemyynnin kasvaessa joudutaan tilanteeseen, jossa apteekkien apteekkimaksu todellisuudessa nousee edellisvuoteen verrattuna. Tässä yhteydessä voidaan em. epäkohta korjata ja tarkistaa taulukon euromääräisiä rajoja todetun lääkemyynnin kehityksen mukaiseksi.

Apteekkitoiminnan ennustettavuuden kannalta olisi ollut hyvä, jos tämä uudistus, joka tulee koskemaan jo tämän vuoden lääkemyynnin perusteella määrättävää apteekkimaksua, olisi voitu päättää jo aiemmin. Toinen vaihtoehto olisi ollut se, että maksu-uudistus alkaisi vasta vuoden 2014 lääkemyynnin perusteella määritettävästä apteekkimaksusta.

Jatkossa huomioon otettavaa

Koko maanlaajuisen laadukkaan lääkehuollon palveluiden ylläpitäminen tulee jatkossa olemaan erittäin haastavaa. Voimistuva maan sisäinen muuttoliike, terveyskeskusverkoston harventuminen ja reseptilääkkeiden katteiden voimakas tippuminen, mikä aivan erityisesti vaikuttaa reseptilääkkeistä riippuvaisiin apteekeihin, huonontavat edellytyksiä ylläpitää laadukasta lääkejakelua koko maassa.

Näköpiirissä oleviin haasteisiin on syytä reagoida ajoissa. Nyt lausunnolla oleva esitys apteekkimaksun jakamisesta on oikeansuuntainen, mutta yksinään riittämätön keino tulevista haasteista selviämiseen. Apteekkariliitto toivoo, että valmistelussa oleva esitys uudesta lääketaksasta voitaisiin myös toteuttaa mahdollisimman nopealla aikataululla.

Helsinki, 13. elokuuta 2013

Suomen Apteekkariliitto